

Als een gedwongen opname nodig is

Naar het ziekenhuis? Lees eerst de informatie op www.asz.nl/brmo.

informatie

Inleiding

U bent opgenomen op de afdeling Psychiatrie van ons ziekenhuis en uw behandelaar en uw omgeving zijn bezorgd om u. Zij zien dat u ziek bent en dat u een gevaar voor uzelf en/of voor uw omgeving bent (of kan worden). Om u zo goed mogelijk te kunnen behandelen is een zogeheten gedwongen opname nodig. Een gedwongen opname is alleen maar mogelijk als het écht niet anders kan. We beseffen dat een gedwongen opname een zeer ingrijpende gebeurtenis is voor u en uw familie.

Vrijheden

Een gedwongen opname wil niet zeggen dat u geen rechten meer heeft of al uw rechten inlevert. U houdt uw basisvrijheden, zoals het recht om bezoek te ontvangen of om rond te lopen op de afdeling Psychiatrie. U mag echter het ziekenhuis niet meer zonder toestemming verlaten.

Goede zorg

U heeft misschien het gevoel dat u bij een gedwongen opname volledig bent overgeleverd aan uw behandelaar en de andere hulpverleners. Het is goed om te weten dat u ook tijdens een gedwongen opname recht heeft op goed zorg. Dat wil zeggen: zorg die aansluit bij uw wensen en behoeften.

In deze folder kunt u lezen hoe de procedure tot een gedwongen opname wordt (of is) opgestart en welke consequenties dat heeft voor uw verblijf op de afdeling Psychiatrie.

U kunt met de Stichting PVP contact opnemen als u het niet eens bent met uw behandelplan, vragen heeft en/of als u een klacht wilt indienen over uw behandeling. Deze informatie kunt u ook lezen in de flyer over de patiëntenvertrouwenspersoon (PVP) die u heeft gekregen.

Wanneer wordt u gedwongen opgenomen?

U wordt gedwongen opgenomen als u gevaar loopt voor uw eigen veiligheid, anderen of uw omgeving. Als u een acuut gevaar vormt, wordt een IBS-maatregel aangevraagd door uw behandelaar. U kunt gedwongen worden te blijven als u al op de psychiatrische afdeling opgenomen bent. Maar u kunt ook vanuit uw thuissituatie gedwongen opgenomen worden op de afdeling Psychiatrie. Vanuit een andere ziekenhuisafdeling kunt u ook gedwongen worden opgenomen op de afdeling Psychiatrie van ons ziekenhuis.

Welke manieren van gedwongen opname zijn er?

1. Gedwongen opname met een inbewaringstelling (IBS)
2. Rechterlijke machtiging (RM)
3. Op eigen verzoek indienen van een rechterlijke machtiging (machtiging eigen verzoek)

1. Wat is een inbewaringstelling?

Een inbewaringstelling (IBS) is een spoedmaatregel om u gedwongen op te laten nemen op een psychiatrische afdeling.

Wanneer kunt u een IBS krijgen?

- Er wordt gestart met een IBS-procedure als mensen uit uw omgeving vinden dat u een acuut gevaar bent voor uzelf, voor anderen of uw omgeving en u niet vrijwillig wilt worden opgenomen.
- Ook als u al vrijwillig bent opgenomen in een psychiatrisch ziekenhuis, kunt u een IBS krijgen als u bijvoorbeeld met ontslag naar huis wilt en uw behandelaar dat nog niet verantwoord vindt.

Uw behandelaar kan dan een IBS aanvragen. Zolang de IBS wordt aangevraagd mag u niet weg van de afdeling.

- Een IBS kan ook worden aangevraagd als er zich een noodsituatie op de afdeling Psychiatrie voordoet en gevaar voor u of anderen moet worden tegengegaan. De IBS is dan nodig om u gedwongen noodbehandeling te geven.

Onafhankelijke psychiater

Uw eigen behandelaar mag voor de aanvraag van de IBS niet zelf een geneeskundige verklaring opstellen. Dat gebeurt door een onafhankelijke psychiater.

U krijgt een IBS als:

- Er sprake is van een acuut gevaar.
- Als er een vermoeden bestaat dat het gevaar door een psychiatrische stoornis komt.
- Als de opname op de afdeling psychiatrie de enige mogelijkheid is om het gevaar tegen te gaan.

Hoe gaat de procedure?

De onafhankelijk psychiater stelt de geneeskundige verklaring op als hij de bovenstaande vragen met 'ja' beantwoordt en als het duidelijk is dat u niet vrijwillig opgenomen wilt worden.

Dan gaat de geneeskundige verklaring naar de burgemeester van Dordrecht. Als ook de burgemeester vindt dat er een IBS moet komen, vult hij een formulier in. Dat formulier is de 'Beschikking van de burgemeester inhoudende een last tot inbewaringstelling'.

U en de u toegewezen advocaat krijgen van dit besluit een kopie.

U krijgt een advocaat

De burgemeester zorgt er ook voor dat u een advocaat krijgt.

Hij doet een melding bij de Raad van de Rechtsbijstand binnen 24 uur na het ondertekenen van de eerder genoemde beschikking.

Deze raad wijst u een advocaat toe.

De advocaat komt u bezoeken en deze is er ook als de rechter u komt horen. De bijstand van de advocaat is gratis.

De burgemeester stelt ook de inspecteur van de Gezondheidszorg en uw naaste familie/relatie of wettelijk vertegenwoordiger op de hoogte. Uw huisarts en vorige behandelaar komen ook te weten dat u met een IBS bent opgenomen.

Nadat u op de afdeling bent opgenomen, stuurt de burgemeester zijn verklaring samen met de geneeskundige verklaring naar de officier van Justitie. Deze brengt de formulieren naar de rechter die beslist tot voortzetting van de IBS.

De rechtszitting

De rechter kan pas de IBS voortzetten, nádat hij u heeft gezien en gesproken op de afdeling. Dat gebeurt na vier à vijf werkdagen, nadat de IBS is aangevraagd.

Als u de rechter spreekt, krijgt u hulp van uw advocaat. Uw advocaat zal vooraf persoonlijk met u spreken over de rechterlijke procedure en zal erop letten dat alles volgens de regels verloopt. Tijdens de rechtszitting is de advocaat ook aanwezig om u te helpen en zo mogelijk aan te tonen dat een IBS niet nodig is.

U kunt in het gesprek met de rechter en advocaat vertellen dat u het niet eens bent met uw opname of met de geneeskundige verklaring. Tijdens dit gesprek wordt besloten of de IBS wordt voortgezet. Is dit het geval dan is deze drie weken geldig.

Gedwongen verblijf op de afdeling

- Drie weken

Als de rechter heeft beslist om de IBS voort te zetten, is dit drie weken geldig. U moet dan drie weken op de afdeling verblijven, tenzij u toestemming heeft van uw behandelend psychiater om de afdeling wel te mogen verlaten.

- Na deze drie weken

Om de IBS voort te kunnen zetten moet de rechter een 'Machtiging tot voortzetting van de IBS' afgeven. U krijgt hiervan ook een kopie. Als uw psychiater vindt dat u de kliniek nog niet mag verlaten, moet er een rechterlijke machtiging worden aangevraagd. De IBS duurt dan zolang door tot de rechter komt om te beslissen over deze Rechterlijke Machtiging.

Als u zelf wilt vragen om van de IBS af te komen

Tijdens de rechtszitting met de rechter mag u vragen om de IBS niet meer voort te zetten. Uw advocaat kan u helpen met het verzamelen van helpende argumenten. U kunt echter tegen een IBS geen hoger beroep of cassatie aantekenen.

U kunt ook de geneesheer directeur van de afdeling in een brief vragen om de IBS te beëindigen.

2. Gedwongen opname met een Rechterlijke Machtiging

Wat is een Rechterlijke Machtiging?

Een rechterlijke machtiging (RM) wordt ook wel een 'voorlopige machtiging' genoemd. Dit is geen spoedprocedure en dit wordt aangevraagd als er minder haast is bij een gedwongen opname. Het is ook een beslissing van de rechter om u gedwongen te laten opnemen of te laten verblijven in een GGZ instelling.

Wanneer kunt u een RM krijgen?

- Als u thuis bent en uw omgeving vindt dat u een gevaar bent voor uzelf of voor anderen en dat u moet worden opgenomen in een instelling. En u bent het daar niet mee eens.
- Ook als u vrijwillig of met een inbewaringstelling bent opgenomen kunt u een RM krijgen.

Bijvoorbeeld als uw inbewaringstelling afloopt en uw behandelaar vindt dat u nog gedwongen opgenomen moet blijven. Ook als u al een RM heeft en deze bijna afloopt kan een nieuwe RM worden aangevraagd. Dit moet dan zes weken voordat de RM afloopt worden aangevraagd.

- U kunt ook zelf een RM aanvragen. Dat heet een 'een rechterlijke machtiging op eigen verzoek'.

Hoe gaat de procedure?

Als u bent opgenomen stelt de geneesheer directeur de geneeskundige verklaring op. Hij moet wel onafhankelijk zijn. Deze psychiater onderzoekt u en hij gaat de volgende vragen na zoals ook bij de criteria van de IBS staan vermeld:

- Is er sprake van gevaar?
- Wordt het gevaar veroorzaakt door een psychische stoornis?
- Is er een minder ingrijpende oplossing dan een gedwongen opname?

Deze onafhankelijk psychiater stuurt de verklaring op naar de officier van justitie met een kopie van uw behandelingsplan, een verslag van het psychiatrische toestandbeeld en hoe de behandeling is verlopen. Deze officier van justitie vraagt de rechter hierover binnen vier weken een beslissing te nemen.

Als de officier van justitie de formulieren heeft verstuurd voor dat uw RM afloopt, duurt uw onvrijwillig verblijf voort totdat de rechter de beslissing heeft genomen over de verlenging.

U krijgt dan een kopie van de RM; evenals uw advocaat, uw partner en diegene die de RM heeft aangevraagd.

Het kan ook zo zijn dat u nog vrijwillig in het ziekenhuis verblijft nadat uw oude RM is afgelopen en opnieuw met een verlengingsprocedure wordt geconfronteerd.

Hoe lang duurt een RM?

De RM duurt maximaal een half jaar maar dit kan ook een kortere periode zijn. Als u een verlenging heeft gekregen van een RM heet dat 'een rechterlijke machtiging tot voortgezet verblijf'.

Als u 5 jaar achtereen een RM heeft gehad dan mag de rechter telkens de RM met 2 jaar verlengen.

3. Rechterlijke machtiging op eigen verzoek

Het is ook mogelijk dat u op eigen verzoek een rechterlijke machtiging voor gedwongen opname aanvraagt.

Dit komt voor als uw verwacht dat het erg moeilijk gaat worden als u eenmaal in behandeling bent en dan met ontslag wil gaan. Met als consequentie dat u onvoldoende behandeld wordt en spijt krijgt. De RM verhindert u dan om met ontslag te gaan.

Om een RM op eigen verzoek te doen moet er ook sprake zijn van een psychische stoornis, gevaar en er moet geen alternatief voor opname zijn.

Uw opname: middelen en maatregelen

Tijdens uw opname kunnen middelen en maatregelen worden toegepast, zodat hiermee gevaar -dat het gevolg is van de psychiatrische stoornis- kan worden weggenomen of minder gevaar ontstaat. Zodra er geen gevaar meer bestaat, moeten deze maatregelen worden opgeheven.

Er zijn vijf soorten middelen en maatregelen.

1. **Afzondering**

U verblijft in een kamer met een bed, tafel en stoel, een kast en een wastafel. De deur van uw kamer is op slot.

2. **Separatie**

U verblijft in een kale ruimte met een matras en een deken. De deur is op slot.

3. **Fixatie**

U bent vastgebonden op een stoel of in een bed.

4. **Medicatie**

U krijgt kortwerkende medicatie toegediend.

5. **Toediening van vocht of voedsel**

U krijgt onder dwang vocht of voedsel binnen via een infuus of slangetje via de neus naar de maag (sonde).

Hoe lang mogen de middelen en maatregelen duren?

Bovengenoemde middelen en maatregelen mogen niet langer duren dan nodig is. En het mag niet langer duren dan zeven dagen. Als het langer nodig is, kan eventueel een dwangbehandeling worden toegepast.

Middelen en maatregelen bij (on)vrijwillige opname

Als u vrijwillig bent opgenomen en niet instemt met de maatregelen, dan moet uw hulpverlener een IBS aanvragen. U moet dan in het ziekenhuis blijven totdat de burgemeester de beslissing afgeeft. Als de IBS niet wordt aangevraagd kunt u zich aan de maatregelen onttrekken door uit het ziekenhuis weg te gaan.

Tot slot

Tot slot vragen wij u om het vertrouwen in het behandelteam te houden, ondanks dat u onvrijwillig bent opgenomen. Wij doen ons uiterste best om aan uw wensen tegemoet te komen zodra de veiligheid dit toelaat. Het belangrijkste is dat u kunt herstellen, zodat het voor u en/of uw omgeving weer veilig is om te functioneren.

Klachtencommissie

Ondanks dat de hulpverleners hun best doen om de situatie waarin u verkeert zo optimaal mogelijk te maken, kan er onvrede bestaan over uw behandeling en alles wat daarbij hoort. U en/of uw familie kunnen contact opnemen met de klachtencommissie van ons ziekenhuis. De klachtencommissie probeert door middel van klachtenbemiddeling een verbetering te zoeken voor de onvrede die u heeft. Meer informatie vindt u in onze folder 'Klachtenbemiddeling. Waar kunt u terecht met uw onvrede?'.

Stichting PVP

Wij zullen er alles aan doen om vragen van u en uw contactpersoon te beantwoorden. Als u het niet eens bent met uw behandelplan en behandeling of nog vragen heeft, wijzen we u op de folder van de Stichting Patiëntenvertrouwenspersoon (PVP). U kunt de Stichting bereiken op tel. 0900-4448888.

Geef hier uw mening over deze folder: www.asz.nl/foldertest/

Albert Schweitzer ziekenhuis
april 2019
pavo 1398